

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-utca, 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

B lyegtelen levelet nem fogadunk el. Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Ujváros-utca 8. szám alatt (Tóthy-féle házban)
R Vozary Gyula tanárnál. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetés, nyiltér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Ujváros utca Tóthy-féle házban, nem különben minden hazai pósthivatal. Az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány uján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Segíts magadon az Isten is megsegít.

Néhány hét és a fürdőzés kezdetét veszi mindenfelé. A szenvedő betegek azért hagyják el drága otthonukat, hogy egészségüket nyerhessék vissza a suttogó fenyvesekben tisztá levegőt szívva, esörgedező források vizét fogyasztva, a hol a fenyvesek illatja, az erdei rétek szinpompája mind megannyi megfizethetlen drága orvosság.

Hogy egy fürdő a kor igényeinek megfelelő berendezése mily tetemes befektetést igényel, azt mondanunk sem kell, de az is bizonyos másfelől, hogy a befektetés mindig meghozza tisztességes és türelhető kamatját. A kezdet mindenütt nehéz, de ha semmihez sem kezdünk, akkor soha sem leszünk önmagunkkal megelégedve, mert az tagadhatatlan élettapasztalat, hogy az embereknek meg van az a természetük, kiadásukat összemérik a nyert vagy nyerhető kényelemmel. Nagy baj az, hogy ezen körülmény nem lesz mindenütt eléggé figyelembe véve, a mennyiben nem a fürdő-bérlő, illetőleg fürdőtulajdonos alkalmazkodik vendégeinek kívánalmához, hanem azt akarják, azt követelik, hogy a vendég alkalmazkodjék az ő ódságukhoz, az ő maradiságukhoz.

Megyénk természeti szépségeiben dús gazdag, de szép hírnévnek örvendő sem klimatikus, sem gyógyfürdője nincsen.*) pedig ásványvizekben sem volna szegény, a befektetésektől mindenki fél, példa rá a „rozsnyói uradalomi” vasas fürdő, pedig ez egy kincsés bánya, a szenvedő emberiség Mekkája lehetne, de nincs ember, ki a kincsésbánya kiaknázásához fogna. — Az alap ugyan már félig-meddig le volna rakva, de továbbfejlődését megakasztotta a regále-váltság, és hogy meddig fog ezen állapot tartani, azt csak a jó Isten mondhatná meg.

Egy éve az hallatszott, hogy a helybeli takarékpénztár lépéseket tett volna a fürdő megvételére nézve. A levél nem zörög, ha a szél nem fúj, a megvételből azonban semmi sem lett. Melyek voltak az okok, melyek a megvétel meg-hiúsították, azt nem tudom, de annyit tudok, hogy ezen fürdő csak akkor lesz nagy, virágzó és keresett, ha vállalkozó magánkezekbe megy át.

Van azonban még más mód is említett fürdő virágzóvá tételére, és ez a mód a magánépítke-

*) Hát a csizi fürdő, melynek gyógyhatása mondhatni páratlan, s melyet derék tulajdonosai óriási áldozatok árán a kor igényeinek megfelelően rendeztek be? Szerk.

zés. Mintegy megfoghatatlan, teljesen érthetetlen, hogy ezen eszme, bár ha nyilvánosan lappang is, egyesek hangoztatják is ezélszerűségét, még sincsen senki, a ki megkezdéné, a ki magára vállalná az uttörő szerepét. Igaz, a fürdő felett, tekintve a Markó Athert-féle nyaraló fürdőt, az e körül lévő két nyaralót, az ember azt mondhatná, az ut meg van törve, pedig ez csak látszat, mert mind a három hely magánhasználatra épült s rendeztetett be. Természetesen a magán-villák is emelik mindenütt a fürdőtelepeket, de Rozsnyónak nem magán-villákra, hanem olyan épületekre van szüksége, a hol az idegen beteg nyugalomban és pihenésben tölthesse napjait.

Azt mondják Rozsnyóra, hogy szegény, hát ez igaz is, az iparos elem mind küzd az anyagi gondokkal, éjjel-nappal fárad, küzd, izzadva dolgozik, csak hogy megkereshesse mindennapi kenyerét, de ne feledjük azt sem, hogy vannak Rozsnyón oly egyének is, a kik sokat tehetnének a szenvedő emberiség érdekében. Ha volna valaki, a ki tudna kapacitálni, kérni, könyörögni a kezdet kezdeté érdekében, az örök hálára kötelezné magát egy a város, mint a nagy közönség részéről, mert az tagadhatatlan, hogy van itt is tőke, de nincs a zárhoz kulcs, de ha egyszer megnyílik a zár, Rozsnyó egy hatalmas jövedelmi forrást nyerend, 10—15 év alatt az egész völgy, a szőlőmár és Rákos oldalok mind átalakulhatnak. Csak kettő kezdené meg az építkezést, kapna kedvet más kettő is, mert az mondja a közmondás: evés közben jön meg az étvágy. Ha egyszer, a mit mennél előbb adjon az Isten, a fürdőt szebbnél szebb szolidan épült villák környezendik, a tulajdonos — legyen az bár kiesoda — kénytelen lesz színtén áldozni, építkezni.

Vidonyi József.

Szemle.

(Stempli-palota. — Themis a trágyadombon. — Thalia főkéi. — „Ne hagyd magad Schlesinger!”)

Hogy ezt az egyetlen törvényszéki palotánkat nagy kinnal felépítettük: az is csak vesztünkre van. Többi intézményünk sorban irigy tekinteteket vetnek reá, mint ha mondanák, (azaz hogy nemesak mondják, de ugyancsak hatalmasan kiabálják is) hogy: mért nincs nekünk ilyen?

Legujabban a pénzügyigazgatóság nem fér a bőribe. Már tudniillik abba a bőribe, a melyikbe

Bíbor fátyolból legyen ruhája,
Mint ha rózsza felhő hullna rája
Elég. Hagyd el, Hisz látom őt már jól,
Csak annyi még a hűje, hogy nem szól.

(Görög eredetű Anakreon után.)

Fordította

Gergely Károly,
nagybányai evang. ref. lelkész.**Szerlemből boszu.**

Irta: Ladányi Béla.

Arra a sorsra jutott Kaszás Pál uram is mire annyi számtalan ember, kik esékely kis vagyontól élnek s még is csak úgy szórják, dobják a pénzt. Arra biz ő, mert hát ő kelme egy szép napon csak arra a szomorú meglepetésre ébredt fel, hogy portája előtt megütötték a dobót, hogy elárverezék holmijét mind egy lábíg.

Volt aztán sirás, jajgatás a szép fiatal asszony meg az apró nép részéről s hogy még teljesebb legyen a bibliai hasonlatosság, fogagnak esikorgatása is. De hiszen is ne lett volna, mikor az az átkozott Bárdos Gergely az oka mindennek.

Ő üttette meg a dobót, az ő példáját követték a többi hitelezők, az ő jelentésére küldötték végrehajtót a Kaszásék házához; pedig még várhatott volna: nem veszett volna el a pénze a jövő őszig. Hiszen mi is az a háromszáz forint? Kikerült volna az az őszi vásáron a buza árából, meg aztán a esikókat is arra nevelte.

— Verje meg az isten — mondogatja magában Kaszás uram — azt az átkozott Bárdost, S ki tudja még mi sok mindent nem tesz hozzá átkához, hogy annál fogatosabb legyen.

hivatalosan bujtatva van, s elkezdte ütni a dobót: építetek nekünk pénzügyi palotát!

Hej! messze lehet még ez! Még eddig csak egyetlen miniszteri tanácsos jött el megnézni a dolgokat és a viszonyokat. Ez majd bejelenti otthon a miniszteriumban, hogy igenis, a pénzügyigazgatóság szük. Ekkor majd kiküldenek egy másik tanácsost kipuhatolni, hogy miért szük. Ez a tanácsos nro 2. felfogja fedezni, hogy azért szük, mert nem fér el a személyzete. Azután lejön a tanácsos nro 3. kinyomozni, hogy miért nem fér el a személyzet?

És mikor már a miniszteriumban nem lesz több tanácsos, a kit ki lehetne küldeni, és nem lesz több kérdés, a mit meg kellene fejteni, — mikor már elköltöttek a sok kiküldetésre meg nyomozásokra annyit, a mennyiből busásan kitelnek egy pénzügyigazgatósági palota, s mikor már kényeszerűségekből a p. ü. tisztviselők a folyosókon fog-nak dolgozni: akkor majd aztán elfogják határozni azt, a mit mi már most is tudunk, hogy építeni kell pénzügyi palotát.

More patrio, a hogy a nagyapáinktól tanultuk. Hiszen Magyarország reformpolitikáját is legkonzervatívabb emberei vezetik. — Igaz, hogy meg is látszik rajta.

* * *

Pedig valójában nem is való nekünk értékes, monumentalis épület, mert nem tudjuk megbecsülni. A törvényszéki palotánk arra való, hogy árnyékában a vásári komédiásbódék meghuzódjanak. Igazán be van itt kötve Themisnek mind a két szeme, hogy meg nem tudja látni azt a mérhetetlen piszkot, a mi jóformán az orra előtt felhalmozódik.

A katonaságnak mégis volt esze, mert az legalább egy pár ölnyi teret elkerített magának a hetivásártérből, de bizony a törvényszéki tanács-termeket a hetivásártér látja el illatszerrel, és a börtönlakó rabok — risum teneatis — Tafelmusikot élveznek akármikor.

Különös egy csapás ez mi rajtunk, hogy idejében semmit se veszünk észre. A vasut! felé vezető Andrassy-ut két szélén is oly szüknek szab-ták ki a belsőségeket, hogy valamirevaló házat alig lehet rajtuk építeni, pedig hát már akkor is előrelátható volt, hogy arra felé van a város jövője. Most meg azt a teret fertőztetjük meg örök

Pedig az ég ki tudja meghallgatja-e szitkozódását? Bárdos uram pedig a ki meghallhatná, — lévén neki különösen a pénzesörgésre kítő hallással megáldott fülei — nincs jelen a licitálásnál.

Dejzen fél ő most a Kaszásék háza tájékára jönni, fél a házigazdától, mint a macska a forró kásától, ha már egyszer megégette az orrát, s van is rá oka.

Nagy eset volt az. Bárdos Gergely uramnak ötvenkét éves, szerelme alkotott szivecskéje a megmondhatója, hogy esett a história. — Bizony ugy, Bárdos uram szerelmes volt, szerelmes ötvenkét éves korában.

Egy elkésett őszi napsugár melegítette fel Gergely gazdának a zsugoriságát elfáult jég borította keblét. Egy elkésett napsugár . . . az az mit is beszélnek: napsugár? annál is fényesebb, annál is ragyogóbb. Oly valami, melynek heve éget, mely gyujt távolról még tán jobban, mint közléről: egy szép s derék fiatal menyecske a szeme, tündöklő két fekete szeme, kit lánykorában meg is kért . . .

Oh, hogy ez a gyönyörű szem pár nem az ő gyönyörűségére volt teremtvé.

Más nézte azokat, más gyönyörködött bennük, másnak a esőkját viszonozták azok a csupán mosolygásra alkotott ajkak

— Mosolygásra? — Ha ha ha, ennél a gondolatnál Bárdos gazda meg nem tartóztathatja magát a kárörvendő nevetéstől. — Mosolygásra? No ugyan talán most is mosolyog a ház kapuja előtt, három kis fattyával. Ha, ha, ha; ugy kell neki, mondogatja kezeit dörzsolgelve a vén fősvény, ugy kell neki, mért ment ahhoz a szolgálégyhez, holott tán sokkal előnyösebb lett volna a Bárdos házban lennie gazdasszonynak, mint azt a templom egerét vinni az élestárba, hol rövid idő alatt mindent kipusztított. De most hatalmában vagytok mind a . . . S itt hirtelen felhagyott a monologizálással, mert elnémította hangját a közelből hangzó dobnak pergése.

TÁRCZA.

A festőhöz.

Kedves festőm! ugyan kérlek szépen,
Fesd le az én kedvesemet nekem.
Nincs ugyan itt, de az az én gendom:
Lefestheted úgy, a mint én mondom.

Először is dús hajzatát fesd le,
Ha csak lehet, illatot lehelve,
Selyempuha annak minden szála,
S holló tolla nem feketébb nála.

Homlokát a bársony fűrtök árnyán,
Fesd fehérre, mint a hősím márvány,
Szemöldöke titkon folyjon össze,
De választék mégis legyen közte.

Sötét pillák alatt szeme párja
Tündökölje égjen, mint tűz lángja,
Legyen kék, mint Pallas Athenée
És igéző, mint a Cytherée.

Arzát oly ecsettel fesd le, melylyel
Rózsaszírmot tudsz vegyíteni tejjel,
S fesd, ha van kezdednek oly hatalma,
Csábos ajkát, mintha esőkra esalna.

Álla gödrét s honyakát úgy fesd le,
Mintha minden Charis ott repesne;
Márványkeble halma s gyöngye karja
Csak ugy félig legyen eltakarva.

időkre, a melyik ívatva volna fötérre épülni. És vajon miért van ez?

Felelni nem én fartojom róla.

Vidám, excentrikus csoportok kóborolnak néhány nap óta a városban. A mint pajzán kacagásuk, tréfáik és enyelgéseik összeesengenek s minden feszély nélkül bárhol pajkos grimaszokat és posekokat vágnak, mindjárt kitalálja az ember, hogy ezek csak színészek lehetnek. Ezek az örök-kéreménykedő, mindig küzdő, soha ki nem elégitett, mégis megelégedett teremtesek, a kik anynyi ezer meg ezer variációban tartják és állítják élénk a való és elképzelt világ egész tarka-barka életét.

Szegény gyerekek! még mi csak az iparnál vagyunk s a művészetről csak beszélünk.

Ezért játszótok esténként Madách nagy tragoediájának utolsó passzusát, mert színházatokban is több az eszkimó mint a foka.

Tudjuk az ókor történetéből, hogy Iphigénia Taurisban, Phryné Eleuzisban járt de azt csak a „Gömör-Kishont”-ból tudják meg önök, a mihez mi egy német lap után jutottunk, hogy Schlesinger Bécsben járt. Igen, óh igen!

Eljut a mi hírünk, el egészen Bécsig.

Ott is megbesélik Szombat — — diésőségit!

Caesar galliai hadjárata nem vitt annyi diésőséget Rómára mint a Schlesinger bécsi útja Rimaszombatra.

Ezt a diésőséget 3 napra beesülték Bécsben, hanem az „ősi családi ereklyét” — azt semmire. Szegény tudatlan németek! Nem értenek azok a családi ereklyékhez! fel kell ajánlani a megyei muzeumnak, hadd hirdesse ott hervadhatatlan ősi érdemeit a derék — — Schlesinger-családnak. Szombati.

Gömörvármegye postatakarék-pénztár eredménye 1888-ban.

Az év végén a megye területén volt 46 postatakarék-pénztár közvetítő hivatal. Az összes betevők száma 1470, a betétek darabszáma pedig 4123.

Elhelyezett 32.733 fjt 35 kr., visszafizettetett 25.068 fjt 61 kr., ennek folytán a tiszta megtakarítás 7.674 fjt 74 kr.

A postatakarék-pénztárnak legtöbb betevője van Rimaszombatban, Rozsnyón és Dobsinán. Rimaszombatban 226, Rozsnyón 211 és Dobsinán 129. A betétek darabszáma az első helyen 674, a második helyen 463, és a harmadik helyen 298.

Elhelyezett: Rimaszombatban 8330 fjt 77 kr., Kokován 2481 fjt 44 kr., Rozsnyón 2343 fjt 30 kr., Murányon 2274 fjt 48 kr., Nagyszalabon 2627 fjt 50 kr., Verekón 1511 fjt 50 kr., Alsó-Sajón 1358 fjt 82 kr., Dobsinán 1271 fjt 34 kr., Putnokon 1251 fjt 19 kr., Jolsván 1108 fjt 53 kr., Pelsőzön 903 fjt 89 kr., Tornallyán 768 fjt 83 kr., Osgyánban 703 fjt., Pohorella-vasgyáron 696 fjt., Ratkón 598 fjt 55 kr., Bánrévén 505 fjt 19 kr., Forgácsfalván 487 fjt., Tiszolezon 495 fjt 50 kr., Nagy-Rőzén 380 fjt 22 kr., Rimaszézen 376 fjt 20 kr., Csetneken 354 fjt., Rimabányán 310 fjt 25 kr., Várgedén 306 fjt., Gömörpanyiton 262 fjt 58 kr., Harkácsen 205 fjt 40 kr., Vernáron 175 fjt 27 kr., Klenőzön 179 fjt 90 kr., Ajnácskón 143 fjt., Gombaszög pályaudvaron 139 fjt 50 kr., Kövén 139 fjt 40 kr., Betlér pályaudvaron 139 fjt 11 kr., Agteleken 103 fjt., Nyustván 99 fjt 51 kr., Jánosiban 68 fjt., Gömör-Simonyin 54 fjt 94 kr., Feleden 47 fjt 50 kr., K.-H.-Várallyán 45 fjt 95 kr., Rimabrézón 45 fjt 95 kr., Felső-Batkán 41 fjt 50 kr., Felső-Balogon 34 fjt 65 kr., Gömör-Pusztamezőn 30 fjt., Sajó-Gömörön 12 fjt 50 kr., Polomkán 9 fjt 70 kr., Ragályon 7 fjt és Gömör-Ráhón 2 fjt 50 kr.

— Először! . . . kiáltják az árverezők.

— Másodszor! . . . hallatszik tisztán a hang a Kaszásék udvaráról.

Meg nem állhatja, hogy ki ne nézzen ablakán a csaknem szemben fekvő telek udvarára. Nem tudja magát megfosztani attól a gyönyörűségtől, hogy ne lássa a szép asszony könyező szeméit, miket annyira szeretett mosolyogva látni. . . .

Most vezetik ki épen az őt ajtón a esküvőket. A jövő őszi vásáron ezek maguk is megadták volna az adósság kifizetésére való összeget; most ki tudja, elegendő lesz-e az árak a kamat törlesztésére? . . .

Hja: szomorú dolog is az a licitálás!

A szegény asszony ott áll síró gyermekeivel az összesodródott nép közt, arezsal ép a Bárdos porta felé fordulva; most nem sír, arezizmai meg se mozdulnak. Felszárította könyzeit, miket előbb hullatott, az euyhén lengedező illatos tavaszi szellő.

Oly szép, oly gyönyörű most ez a buhoz nem szokott menyecske, a mint ott áll s nézi mereven a sok szívtelen idegen embert, kik egykedvűen harácsolják kis vagyonkáját, — oly igéző, hogy még olyannak Gergely gazda mosolyogva sem láta.

Megmozdul most a vén fősvény szívében valami: szerelm, számalom; szóval valami olyasforma érzelem, mi még sejtetheti velünk, hogy Isten a teremtés művét akarta megkoronázni, midőn az embert s többi közt Bárdos urat is megteremtette. Számalom?! Nehéz mesterség az, ha az ember boszut akar állani, gondolja magában s rögtön felülkerekedett benne az igaz Bárdos.

— Lám a büszke asszony, a nagyralátó Bogdány Istvánnak egyetlen leánya, annak a koldus Kaszásnak felesége, most meg van alázza, meg van törve, már meg csak nem is sír. . . .

Úgy kell neki; úgy kell neki!

A legnagyobb megtakarítást Rimaszombat 1818 fjt 39 kr., Verekó 1000 fjt, Dobsina 884 fjt 70 kr., Kokova 657 fjt 58 kr., Murány 524 fjt 12 kr., Jolsva 555 fjt 60 kr., Rozsnyó 434 fjt 87 kr és végre Nagyszalabos 215 fjt 67 kr. érték el.

Elhelyezve nem történt Redován. Visszafizettetett: Rimaszombatban 7012 fjt 38 kr., Rozsnyón 1908 fjt 43 kr., Kokován 1823 fjt 86 kr., Nagyszalabon 1811 fjt 83 kr., Murányon 1750 fjt 36 kr., Alsó-Sajón 1256 fjt 85 kr., Putnokon 1138 fjt 60 kr., Pelsőzön 995 fjt 54 kr., Vernáron 863 fjt 40 kr., Tornallyán 602 fjt 40 kr., Jolsván 552 fjt 89 kr., Tiszolezon 517 fjt 91 kr., Verekón 511 fjt 50 kr., Rimaszézen 453 fjt 73 kr., Osgyánban 394 fjt 66 kr., Ratkón 321 fjt 59 kr., Várgedén 310 fjt 95 kr., Dobsinán 296 fjt 64 kr., Betlér pályaudvaron 293 fjt 91 kr., Rimabrézón 247 fjt 94 kr., Harkácsen 243 fjt 03 kr., Nagy-rőzén 215 fjt 10 kr., Rimabányán 192 fjt 99 kr., Csetnek 189 fjt 08 kr., Jánosiban 160 fjt 13 kr., Forgácsfalván 153 fjt 37 kr., Felső-Balogon 134 fjt 52 kr., Bánrévén 128 fjt., Gombaszög pályaudvaron 98 fjt., Gömör-Panyiton 94 fjt 34 kr., Nyustván 94 fjt 19 kr., Klenőzön 74 fjt 99 kr., Ajnácskón 56 fjt 16 kr., Kövén 51 fjt 80 kr., Polomkán 28 fjt 87 kr., Agteleken 26 fjt 03 kr., Gömör-Simonyin 19 fjt., Gömör-Ráhón 18 fjt 70 kr., Feleden 9 fjt 17 kr. és Sajó-Gömörön 3 fjt 50 kr.

Az elhelyezésnél nagyobb összeg fizettetett vissza: Vernáron 688 fjt 13 kr., Rimabrézón 201 fjt 99 kr., Betlér pályaudvaron 154 fjt 80 kr., Felső-Balogon 99 fjt 87 kr., Jánosiban 92 fjt 13 kr., Pelsőzön 91 fjt 65 kr., Rimaszézen 77 fjt 53 kr., Tiszolezon 22 fjt 41 kr., Polomkán 9 fjt 10 kr., és végre Várgedén 4 fjt 95 kr.

Visszafizetés nem történt: Gömör-Pusztamezőn, Kraszna-Horka-Váralyán, Pohorella-Vasgyáron és Redován.

A megye közönségének három esztendei tiszta megtakarítása 34.471 fjt 60 kr., nyanyis 1886-ban 15.377 fjt 94 kr., 1887-ben 11.419 fjt 02 kr., és 1888-ban 7.674 fjt 74 kr. A hanyatlás itt is mint a többi szomszédos megyékben fokozatos. A három évi tiszta megtakarításból egy betevőre esik 23 fjt 45 kr.

Tagadhatatlan tény, hogy a postatakarék-pénztár betevői népünk szegényebb osztályából kerülvén ki, ez a magyarizata a visszafizetések nagyságának. — Szorultságában ahhoz fordul a mie van, népünk értelmisége s a tehetősebb osztály még mindig távol tartja magát a postatakarék-pénztártól, és ez nagy hiba, de remélhetőleg el fog jönni az az idő nemskára, ahol nem lesz család széles ez országban a hol ne öríznének majd egy-két postatakarék-pénztári könyvesköt.

A szegények munkálják legszorgalmasabban gyermekeik jövődőlbeli szerencsét a tehetősebbek pedig soha se feledjék, hogy a szerenese forgandó, a ki ma gazdag és hatalmas az már holnap koldus és tehetetlen lehet, de hogy ez be ne következék, gyakorolják a takarékoságot, helyezték el ott a nélkülözhető összeget a hol nem fenyegeti azt semmi veszedelem.

Tisztelet pénzüzetekünk mindegyikének, de kérem: melyik pénzüzetnél van olyan biztonságban a megtakarított tőke, mint a postatakarék-pénztárnál? Egyiknél sem! A magán pénzüzeteknél semmi biztosíték nincsen, de a postatakarék-pénztárnál még a legutolsó krajczárt is törvény védelmezi, maga a magyar állam szavattal érte.

Az a szülő, ki leánygyermekét a külföldi ingó lábon járó biztosítóknál akarja boldogítani egy pár száz forint erejéig, az bizony igen rosszul cselekszik, gonoszul számít, szánszándékkal megkárosítja magát. Szakítani kell a gonosz szokásokkal, térjünk a helyes utra és önálló gondolkodásra, a mit oda fizetnének évi részletekben azt helyezzük el a postán, legyen a mi örömrünk és mindenféle biztosításunk a postatakarék-pénztár.

Vidonyi József.

Színház,

Halmay Imre kitünő színtársulata városunkba érkezvén, e hó 8-án megkezdte előadásainak sorozatát. Úgy látszik, hogy korunk izléséhez képest inkább az operettet fogja kultiválni, legalább ezt mutatja azon körülmény, hogy bemutatott előadásul Konti kedvelt operettjét a „Királyfogás”-t választotta. Közönségünk, melyet a — Bogvy — Hatvani korszak teljesen elkedvetlenített, meglehetősen tartózkodó volt s a bemutatott előadásban gyér számban jelent meg, de a jelenlévők kellemes meglepetésben részesültek. Általában véve az előadás jó volt, s a

Hátha már meggongolta magát, hátha már engedékenyebb lenne, ha képes volna urát, ki most koldussá tette, ott hagyni . . . és?? . . .

A sätáni mosoly, mi akkor végig rángatózék Gergely gazdának, bizony csak zsugori módra táplált sovány arczán, leirhatatlan.

Kinyitá félig az egyik ablakszárnyat, hogy jobban láthassa Bogdány Katit, a büszke Bogdány Katit . . .

Nem sirt ő most sem, csak gyermekei könnyeztek. De mi az? Hol van Kaszás? hol van az ura? hisz nem látni őt sehol a nép közt!

— Nem szerette feleségét, suttagó fogai közt, nem szereti most sem, mert ha szeretné: nem szökött volna meg az árverés elől s nem hagyta volna a szegény asszonyt gyermekeivel egyedül. Nem szerette, hisz hogy is szerette volna, mikor ennyire engedte a dolgot jutni . . .

S Bárdos uram most, úgy szeretett volna odamenni a licitálók közé, oda furakodni a szép asszony oldala mellé s szemébe mosolygani, mikor gyermekei sírnak s talán ő maga is könnyezik. Úgy szeretete volna neki hangosan oda kiáltani:

— Bogdány Kati! hiszed-e még, hogy az urad szeret? hiszed-e te gazdag asszony, hogy téged szeret az a Koldus Kaszás, ki csak azért vett el, hogy elkezdje a gazdálkodást, olyat, milyet még az öreg apja sem látott, csak azért, hogy kipusztítson mindenedből? hiszed-e hogy itt hagyott volna, ha szeretne? Ne hidd Kati, ne hidd. Hátha még ezt félbe sughatta volna:

— Tudod-e ki szeret igazán? Én szeretlek! Én Bárdos Gergely, a leggazdagabb ember a faluban, — de ezt is csak neked mondom meg, jöjj hozzám, válj el az uradtól, meglátod mily jól lesz dolgod. . . .

S még sok mindent gondolt magában Egész szerelmi vallomást. S a vén ember annyira bele képzelte ma-

hatást emelte azon körülmény is, hogy Halmaynak hat jó zenészből álló zenekara is van s így kivált a zeneértő hallgatónak kétszeres alkalmuk nyílt az előadásban gyönyörködni. Kiss Pista (Radzivil) hangja tömör és esengő, szép énekének méltó kiegészítője routinirt játéka is. — Halmay igazgató is jeles színész, alakítása (Kopek) általános tetszésben részesült. Sziklai helyes felfogással játszta Bernardó szerepét, de az, a mit rekedt hangon mondott, a közönség egy része előtt érthetetlen vala. Coupletjei sikerültek s néhányszor ismételnie kellett. E. Kovács Ilkának kellemes lyrai hangja van, de a zenekarnak vigyázni kell, hogy fortissimóival el ne nyonja. Szekulics Idáról, Borossról és Nagy Gyuláról is csak jót mondhatunk. Egy szóval az első előadás kellemes bizonyítékul szolgált azon igazgatói kijelentésnek, hogy a társulat igyekeznél fog a közönség pártfogását kiérdemelni.

Pénteken Ybsen „Nórája” került színe gyér közönség előtt. Az utóbbi időben világhírre vergőfött színmű nálunk is megtette a hatást; hanem e hatás olyan forma volt, hogy nevet nem igen tudnánk alni neki. A közönségnek az a része, mely az erkölcsi problémák megoldásával nem törődik s csak azért megy a színházba, hogy szórakozzék, esalódott, mert azt a, monthatni, bizarr megoldás, melylyel a darab végződik, nem elégitette ki izlését; a közönségnek az a aránylag csekély része eddig, mely minden költői venajú iróttól oly igazságszolgáltatást vár, mely a létező világréndel meggyezzik, szintén esalódott, mert Nóra nem bűnhődik, pedig megérdemelnél, míg férje, kinek prémiumát kellene kapnia, férfias jellemének legmagasabb fokáról súlyed alá egy tehetetlen bábbá. A darab alapszámja az, hogy a szellemileg s erkölcsileg is nem egy niveau álló házastársak között mesalliance van; a házasság nem feleség-nevelő intézet, miből kifolyólag csak oly egyéneknek szabad összekerülnök, kik egy szellemi, mint erkölcsi tekintetben egymást legalább megközelítik. E társadalmi igazságot illusztrálja Ybsen Nórája, ki férjét az örüliség szereti, de fogalma sinez arról, hogy mily beestelen dolgot követ el akkor, mikor apjának névalírását egy kötelezvényen meghamisítja. O csak annyit tud, hogy férjét szereti s életét megmentette. A lángoló szerelem e nagy áldozatával szembe van állítva a férfi becsületét. Egyiknek bukniia kellene s bár tényleg egy barátó áldozatkészsége folytán egyik sem bukik el: a esorbát mégis a becsület szenved, mert a nő, ki nem áll oly magas szellemi niveau mint férje, nem képes felfogni azt a tragikus helyzetet, mikor valakinek becsület és beestelenség között kell választania, a férj kitörését szeretetlenségnek véli, elhíteti önmagával, hogy nyolez évi házasság alatt férje oldala mellett csak báb volt, de szeméi megnyitak, látja, hogy férje az ő áldozatának nagyságát nem méltányolja az ő izlése szeriat, s éjnek idején, a nélkül, hogy kedves gyermekeitől búcsút venne, szerelmi mímorból kiábrándított férjét a faképnél hagyja. A férfi, ki a becsületnek és nemes jellemnek két felvonáson keresztül mintaképe volt, neje kijelentése előtt gyáván meghajlik s ezáltal igazat ad neki. Azok, a kik a dráma e bizarr befejezést nem ismerték, nem akarták elhinni, hogy a darabnak vége van. S valóban úgy látszik, hogy Ybsen még adósunk legalább egy kis felvilágosítással, mely a fennálló erkölcsi világrénd, igazságszolgáltató törvényeinek keretén belül mond itéletet az erény és bün felett. Az előadás jó volt. K. Breznuay Anna a ezimszerep hálásab részét érvényre juttatta, de annak már körülbelül az iró az oka, hogy az utolsó felvonás utolsó jeleneteiben bágyadt volt, mert itt a diktio is teljesen alászáll. A művésznőnek megnyerő színpadi alakja s kellemes organuma van s így egyéniségében összpontosítva vannak azon kellékek, melyekkel a közönség kedvezésére vállhat. Helmert Morvai adta helyes felfogással. Halmay, a silentiónt ügyvéd (Günther) szerepében, mint intrikus keltett hatást, míg Rank a blazirt orvos Vesselőnyinél méltó kezekben volt. Az önteláldozó Lindennét E. Kovács Ilka sikerrel személyesítette. Az igazgatót elismerés illeti azért, hogy közönségünkkel egy világhírű színművet sikerült előadásban megismertetett.

Szombaton Rip-Rip előadására meglehetősen számú közönség gyült össze. A társulatnak ez volt a leg-sikerültebb előadása. Margó Zelma, a györ-soproni színház primadonnája, mint vendég, Lisbettet játszta a közönség osztatlan tetszése mellett. A vendégművésznőnek esinos színpadi alakja van s hangja is szép; különösen sikerült a leveglvasási jelenet, melyet a közönség megismégteltett. Felvonások után s nyílt színen is többszöri kihívásban részesült. A ezimszerepet Kiss Pista

gát ohajtott helyzetébe, hogy szinte kipírult sapadt, fonynyadt arczböre.

Álmodozásából megint a dobergés riasztotta fel, megint hallotta a kiáltást:

— Először! . . . Másodszor! . . . Harmadszor! . . . Senki többet? . . .

De most valahogy furesán hangzott el az a dobolás. Nagyon rövid volt. Mintha hirtelen megszakadt volna a dob hártájaja.

Egyszerre nagy esend keletkezik, a nép oszlani kezd . . .

Mi lehet ám ennek az oka?

Valami titkos borzadály fut végig tagjain, maga sem tudja mi lelta.

A nép oszladozik, pedig a licitálásnak még nincs vége, maga a végrehajtó is otthagyja a Kaszásék udvarát s egy csapat Bárdos uram háza felé közeledik; Kaszás is köztük van a . . . feleségével!

— Ez — rettentő! . . . ő jön . . . a feleségével?!

Pedig a csapat az udvarára jött, már a pitvarban vannak.

De nyílik az ajtó! — Kaszás jön be rajt a feleségével, utánna a jegyző s a végrehajtó s még többen. . .

Kaszásné — kezében a pénzzel — előlép: mond valamit, de Bárdos uram nem hallja; székébe roskad. . .

Mohón nyujtáná kezét a pénz után, de nem bírja, feláll, szólni akar, de nem tud. Megütötte a guta, vagy mint az orvosok mondták: szélhűdés érte.

Ép egy esztendőre rá, egy másik roham megfosztotta lábának használatától is . . .

Kaszásék pedig kölesön kért pénzzel kiegyenlítették mostani tartozásukat kamatostul, s gazdaságuk, melyet a szorgalmas gazda a kezdő éveken nagyszerűen berendezett, a következő őszel meghozta azt a pénzt is mivel leróhatták a második adósságot.

ábrázolta a művészi öntudattal. A szép tehetségű színésznek úgy látszik Rip legjobb szerepe, melyben az ország legjobb Ripjeivel versenyez kelhetne s ő ennek tudatában halás szerepének minden előnyeit teljesen kiszákmányolta. Ariái, különösen „Oh drága kis nőm, kit imádok” kezdetű, továbbá a térdén ülő gyermekeknek elénekelt dala nagy tetszést aratott. Művésze a harmadik felvonás azon jelenetében érte el tetőpontját, melyben meglátja képét a víz tükrében. E jelenetet valódi drámai erővel játszta s a közönség elismerése frenetikus tapsban nyilvánult. Sziklai (Derrick), Boross (Van der Bilt), Veszélyi (Nikk), Kovács Ilka (Katarina) pompás emblemet alkottak. Karok, zenekar jók s a Donáth karnagy érdeme, ki úgy látszik hivatott ember pályáján.

Vasárnap két előadás volt, délután a „Peleskei nótárius” naivsgáron mulatott a nép és gyermekszerege, este Deréki „Kondorosi szép csaláplárné” című népszínműve ment szabatos, korrekt előadásban. A darab a népszínműrodalomban nem nyereség. — Gyámoltalan paraszt gazda, féltékeny férj, talpraesett menyecske, naiv szerelmes pár, egytől egyig ehablonszerű népies alakok. A dráma mozgató ereje a féltékenység s Bársony István minden felvonás végén meg akarja ölni feleségét pusztá gyanúból, de a végén kislát, hogy gyanuja merőben alaptalan, mert Csergő Laci, a számadó jubász, tulajdonképpen Borus Julesát szereti s a közönség lelki gyönyörűségére utoljára feleségül veszi. Egy pár jó alak, ha nem új is — nagyon nehéz volna új teremteni — meglehetősen van rajzolva. E. Kovács Ilka pompás Trézsi volt, elevenen játszott s dalait megisméltették. Kiss Pista ezuttal is sikerrel játszott s énekével is nagy hatást keltett. Margó Zelmának szerényebb szerep jutott, de azért mint Böske, kellemes jelenség volt s a közönség játékában és énekében gyönyörködött. Sziklai jó komikus, nem túlzott s a házat folytonos derűtségben tartotta. Morvai a népszínművek drámai alakjainak representálására termelt színész. Egy szóval ez előadás is meggyőzőt arról, hogy egy hivatása magaslátán álló társulat működik városunkban, mely nemes erkölcsi méltánylást, hanem anyagi támogatást is érdemel.

Lapunk terjedelme nem engedi, hogy minden előadást külön véleményünk nyilvánítsunk, mindazonáltal különös dicsőretekkel emeljük ki az Udvaske keddi előadását, melyben Margó Zelmá, Kiss P., Sziklay, Kovács Ilka, Lomniczy és Nográdi vetélkedtek a jökévi eszméjében, minek folytán a szép számú közönség kitűnően mulatott s a szép zenéjű operett több számát megisméltették.

Meghívó.

A Gömörmegyei általános tanító-egylet rimaszombati járásköre f. év május 21-én, Tiszolczon az állami elemi iskola helyiségében gyűlést tart, melyre úgy az egylet tagjait, mint a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívom.

A gyűlés tárgyai:

1. Próbatanítás a „Földrajz”-ból, tartja Szabó Dániel.
2. A próbatanítás megbeszélése.
3. „Mily módon és mily mértékben alkalmazandók a játékok a népiszkolai nevelés keretében?” értekezés Hannák Manóttól, bírálja Czékora István.
4. „Hogyan kedveltessük meg a néppel az olvasást?” értekezés Solcz Adámtól, bírálja Paál Gyula.
5. Folyó ügyek.
6. Indítványok.

Rimaszombat, 1890. május 13.

Czékora István, a járáskör elnöke.

Helybeli hírek.

Megyei rendkívüli közgyűlés tartatott folyó hó 14-én Fáy Gusztáv főispán elnöke alatt. A közgyűlés tagjai meglehetősen nagy számban jelentek meg, tekintettel a tárgy fontosságára. A Buttler-féle Ludovika akadémiai alapítványi hely betöltéséről volt szó. A gyűlés elején Szentiványi Árpád orsz. képviselő óvást emel a gyűlés megtartása ellen, a mennyiben nem volt kellő időben kihirdetve. Tekintettel arra, hogy a tagok meglehetősen nagy számban jelentek meg s a gyűlés határozatképes, alispán ur indítványára a közgyűlés megtartatik. Szentiványi azonban fentartja a jogot, hogy a gyűlés határozatai ellen ovással élhessen. Azután a közgyűlés legfontosabb tárgya a Buttler-féle alapítványi hely betöltése kerülvén tárgyalásra, felolvastattak az erre vonatkozó miniszteri leiratok. A kérdéses helyre meggyűlék három nemes származású ifja pályázott s így a közgyűlés abban a szerencsés helyzetben volt, hogy válogathatott a jókból, mert mind a háromnak meg volt az a qualificatioja, mely a hely elnyerésére jogosíthatja. — Pályázók: 1) Marton Andor IV. oszt. tanuló, 16 éves, bizonyítványa néhány tárgy kivételével jeles. — 2) Szeleczky István V. oszt. tanuló, 16 éves, bizonyítványa jó és elégséges. 3) Szakall Kálmán IV. oszt. tanuló, 15 éves, bizonyítványa jeles. Főispán ur ő méltóságának indítványára mind a három pályázó felterjesztetik, a sorrendet azonban a közgyűlés határozta el. Szentiványi Árpád titkos szavazást óhajtott, mi hosszabb vitatkozás után, melyben Bornemisza László alispán, Dr. Szabó Samu, Hevessy Bertalan, Farkas Abrahám és Kubinyi Géza vettek részt, a közgyűlés által el is fogadtatott. Beadott 134 szavazat, ezek közül 72 esett Szakall Kálmánra, 47 Szeleczky Istvánra és 15 Marton Andorra. E szerint a Buttler-féle alapítványi helyre első sorban Szakall Kálmán IV. o. t. terjesztetik föl, — második helyen Szeleczky J. — harmadikon Marton Andor. — Még néhány közigazgatási tárgy intézettek el s a közgyűlés délelőn véget ért.

Halálozás. Malinak Aladár telekkönyvi átalakító hivatalnok hosszas szenvedés után f. hó 9-én elhunyt 35 éves korában. Temetése vasárnap d. u. t. volt barátai és ismerősei nagy részvétel mellett. Koporsóján sok szép koszorú volt, köztük egykori főzei tisztársainak gyönyörű koszorúja.

Mende-monda. Azon alkalomból, hogy a szomszéd Nográdi vármegye székhelye Balassa-Gyarmatról Losoncra tétetik át (a mi meg nem befejezett tény), oly hírek kezdnek keringeni városunkban, hogy egy eshetleges újabb megye-kikerekítési aktus folytán Rimaszombat és környéke Nográdmegyéhez csatolhatnék, mi által városunk elvesztené hegemóniáját. E hírek mende-mondán alapulnak s tulságos óvakodásból származnak. Hanem azért jó lesz részen lenni s első sorban városi tanácsunknak kell sziv-

vel-lélekkel azon munkálni, hogy mindazon intézmények, melyek egy eshetleges székhelykérdésben szóba jöhetnek, oly erős gyökeret verjenek városunkban, hogy később a kérdés felvetését is lehetetlenné tegyék. Nem tekintve azt, hogy a kultur intézményeket a lehető legmagasabb fokra kell emelni s fejlődésükben támogatni, a legfontosabb kérdések egyike a megyeház felépítése. Általános ismert állapot az, hogy a mostani épület szűk. Ez állapot az utóbbi megyei közgyűlésen is szóba került s mint annak idején jeleztük, egy bizottság van kiküldve arra, hogy a mostani szűk helyiségek célszerű felhasználására tegyen javaslatot. E kérdés már évek óta képezi beszéd tárgyát s az irányadó körökben naponként érlelődik az a gondolat, hogy egy új megyeháza okvetlenül a közel jövőben szükséges lesz. A székhelykérdés kapcsolatosan van a leányiskola ügye is. E tárgyban nem szabad szükmarkunak lenni, mert városunknak a kultur-intézmények tekintetében is vezérszerepet kell vinni, anélkül, hogy az elsőseben egy szemernyit más városnak engedne.

Szintársulatunk igazgatója Halmai Imre e napokban Losoncra utazott, azon célból, hogy társulatával a következő hetekben oda rándulhasson. Ez elhatározásról azon körülmény birta, hogy városunkban oly csekély mérvű pártolást talált a mennyi nem elégséges arra, hogy társulatával hosszabb időt körülfoghatnessen. Részünkről csak sajnálni tudjuk, hogy közönségünk érdeklődése nem nyilvánul abban a mértékben a melyben kellene egy minden tekintetben igényeinket kielégítő társulattal szemben. — de más felől az is igaz, hogy egy oly konzervatív természetű közönség, mint a miénk, a színházlátogatásba csak lassanként melegszik bele. Különbben azt is figyelembe kell venni, hogy városunk kiesiny s a közönség mindennap ugyanaz, és e közönség minden lelkesülése mellett, ha anyagilag nem is, de szellemileg kifárad. Legjobb volna hetenként két napi szünetet tartani, mert ha ez idő alatt a színész és közönség pihen, a heti öt előadás bizonyára mindkét részről nagyobb eredménnyel járna. A bérő közönséget figyelmeztetjük arra, hogy szelvényeit a tizenegy előadás keretén belül használja fel, a nem bérőök pedig vegyék figyelembe, hogy a társulat eddigi előadásából itélve, a legszelebb mérvű pártfogást érdemli meg. Ne adjunk alkalmat arra a véleményre, hogy városunk: szini megedkelynek sem jó.

Hajnali kürt. Schveiz égbetörő alpesei között, hol a bazalt szirték oldalában ezerszer török meg a hang, nagyon szép lehet a hajnali kürt. De Rimaszombatban egy kissé nagyon idylli! A szellemi munkát végező ember késő esteli órákban hajtja le fejét álomra s midőn lelke legedesebben ringatózék abban a megmagyarázhatatlan másik világban, ablaka alatt oly pokoli riadó keletkezik, mintha a szárnyas cherubinek a végítélet trombitáját harsogtatnák, melyet még a föld alatt lakóknak is meg kell hallaniok. Származik pedig e fűlsértő metszős hang a helybeli tehén esorda melabus vezérének ajkaihoz illesztett réz-instrumentumból. Minthogy pedig ez ősi institúción alapuló gyönyörű zeneregély megszűnését nem remélhetjük, sőt a zöld fü bársonyára vágyó nyáj kivonulása másként nem is eszközölhető: felhívjuk a Rimaszombatban nyaralni kívánczó közönséget, hogy ez idylli állapot kellő élvezésére, siessen mielőbb felhasználni idejét s költözhetőek mielőbb városunknak valamely oly pontjára, hol e kiváló élvezetben ingyen részesül.

Terzene. Ma az alkonyi órákban, a Széchenyi-kert rondóján terzene lesz.

A lefolyt orsz. vásár alkalmával katonai lóvásár is volt. Lótenyésztéssel foglalkozó birtokosaink közül Farkas Abrahám és Samarjay János adtak el néhány darabot 2—4 száz frt között váltakozó árban.

Nagy zivatar vonult el városunk fölött e hó 13-án d. u. 3 órakor. Az épen akkor tartott országos vásár, valamint a buja vetés nem csekély kárt szenvedett. Előzőleg roppant villámzás és menydörgés kíséretében erős foku szélvész tört ki, mely annyira főkavarta a port, hogy az utcákat csaknem éji homály borította s mint a legsűrűbb ködben a menekülők egymásba ütköztek. Allatok bögése, emberek jajveszkelése az „ítélet napjára” emlékeztetett. Sátrakat forgatott föl, kiaggatott árukat sodort el. És e földi chaosba bele-beledördült az ég, mi csak növelte a retteget s a városos népbén. Majd kövér eseppekben megindult a jéggel vegyes eső, mely mind sűrűbben omlott alá, mintegy felhőszakadás, mely rövid husz percz alatt kiönté tartalmát fölöttünk. — A vihar éjszakai irányban tovavonult; azonban nyugat felé még nagyobb veszedelem lehetett, mert a fekete sűrű felhők tömege arra látszott vonulni. Ertesítésünk azonban eddig a „garabonciás” művéről még nem érkeztek. — A hőmérő, mely d. u. 2 órakor árnyékban 26, C°-ot mutatott, a zivatar után 15, C°-ra szállott le. Nem kell mondanunk, mennyire megtisztította a levegőt a romboló vihar.

Kellemetlenség. Országos vásárunk alkalmával kedden d. e., mikor a legtöbb ember jár-kei az utcákon, majdnem igen kellemetlen helyzetbe jutott egy uri nő, a ki épen egy középület előtt ment el barátinje társaságában, a midőn az emeletről egy szolga szennyes vizet öntött le. Ha a tisztaság helygő napernyőjével nem védekezik, tiszta ruhája a moecos létől egészen bepiszkolódik. Szabad-e ilyet eselkedni?

Ne hagyj magad Schlesinger. Egy drága családi ereklye cím alatt a bécsi „Neuigkeits-Weltblatt” május 3-iki száma törvényszéki rovatában a következő közleményt hozza: „Ápril 17-én az áHamvasuton Bécsbe érkezett Buzinka Mária nagy-mihályi lakosnő, ki a világ-város viszonyaira ismeretlen lévén, egy ajánlózó férfi segítségét vette igénybe, ki őt a vendéglőbe vezette s maga is abba a vendéglőbe szállt. A nő itt elbeszélte, hogy ő Amerikába szeretne menni, a rendőrség közege azonban nem találta rendben iratait. Midőn helyzetét elpanaszolta vezetőjének, az azt az ajánlatot tette, hogy adjon neki az asszony 15-frtot, melylyel ő egy rendőrségi hivatalnokot megveszteget s így háborítlanul tovább utazhat. — E közben Buzinka Mária a rendőrségre hivatott, hol elbeszélte a 15 frt történetét, minek folytán a nagy emberbarát, a kit Schlesinger Zsigmondnak hívnak, a wieden-i járásbírósgé elé idéztetett. Schlesinger itt előadta, hogy ő vendéglős és fiakeres Rimaszombatban, hogy Buzinka Mária-tól a 15 frtot esúpan kölcsön kérte, minek ellenértékül egy kis kézi tükröt adott át saját címével ellátva s megmondta a nőnek, hogy azt a kis tükröt 15 frtnyi utánvétellel az ő címére küldje el, ezen a módon akarván tartozását megfizetni. Igaz, hogy a tü-

kör nem ér többet 20 krajczárnál, mindazonáltal az egy drága családi ereklye, melyet ő a világ minden kincséért nem adna. Buzinka Mária azt állította, hogy a drága családi ereklyét Schlesingertől ajándékba kapta. A bírő, mintán panaszosnő 15 frtját visszakapta, Schlesingert 3 napi áristomra büntette.

Színházi műsor: Ma csütörtökön május 15-én adatik a „Koldusdiák”, operette. — Pénteken, május 16-án „Idéges rók”, vigjáték. — Szombaton május 17-én Margó Zelmá, k. a. vendégjátékú „Czigánybáró”, operette. — Vasárnap május 18-án „Náni”, népszínmű. — Hétfőn május 19-én Kiss Pista jutalomjátékú: „Kornevillei harangok”, operette. — Kedden, május 20-án „Napamasszony” vigjáték. — Szerdán május 21-én Margó Zelmá k. a. vendégjátékú „Pepita”, nagy operette. — Csütörtökön május 22-én Margó Zelmá k. a. jutalomjátéka és bucsuelőadásul: „Mikádó” operette.

Vármegyei újdonságok.

Az új-antalyölgyi üvegyár részvénytársaság folyó 1890. év május 1-én tartott évi közgyűlésében az 1890-ik évi üzlet-nyereményéből a helybeli egyesült prot. főgyűlés részére újabb szép adományt szavazott meg, és pedig 450 frtot. — ezzel előbbeni adományait, — melyek mint a nevezett társulat alapítványa kezeltetnek — 350 frtra emelte. A fentebbi adomány méltóságos Dapsy Vilmos ur szives közvetítése útján e hó 12-én kézbesítettén az intézet igazgatójának s általa azonnal az iskola pénztárnokának, — úgy a nemes társulat, mint a közvetítő Macezenásunkkal szemben az iskola hálás köszönetét kifejezni a nyilvánosság előtt is kedves kötelességének ismeri az igazgatóság.

Tüz. Pálfalván, f. hó 11-én tűz ütött ki, mely Nagy Istvánnak és Csobok Jánosnak csüreit hamvasztotta el. — Kleonóczon Czabar Pálnak és Banczik Györgynek két-lakó háza égett le pénteken éjjel; a házak biztosítva voltak.

Vegyes hírek.

Éljen Zelenka Pál tiszal ág. ev. egyházkerület új püspöke. — Multkori telegrammunk kiegészítésül megemlítjük, hogy a Péchy Tamás egyházkerületi felügyelő elnöke alatt tartott közgyűlésen viharos éljenzéssel fogadták a felbontott szavazatok eredményét, mely szerint általános szavazattöbbséggel Zelenka Pál miskolci ev. ág. lelkész választotta meg a kerület püspökévé. A beadott 162 szavazat közül 92 esett Zelenkára, 41 Terrayra, 26 Farbakyra, három szavazatot pedig érvénytelennek nyilvánítottak. Tiszolcz szavazatánál, hol a jegyzőkönyvet a hazaellenes üzemek miatt elmozdított felügyelő írta alá, heves vita fejlődött ki.

Értesítés! A védjegyek oltalmáról szóló f. évi II. t. cz. alapján kibocsátott kereskedelemügyi miniszteri rendelet értelmében kaszák, sarlók, szalma vágók forgalomban mindaddig nem hozhatók míg a törvény értelmében belajstromozott védjeggyel ellátva ninesennek és pedig oly módon, hogy e védjegyek a még izzó állapotban lévő árukra ráütessenek, illetve reányomassanak, mielőtt még készítésük helyét elhagynák. Míról az érdekelt köröket értesítjük. — Miskolczon, 1890. május 3-án. A miskolcz kereskedelmi és iparkamara: Radvány István, elnök. Bénisz Bertalan, h. titkár.

A mosogó és a tisztviselők congresszusa. A tisztviselők legutóbbi congresszusának egyik tárgyát képezte az a kérdés: Mily eszközökkel lehetne a hivatalnokoknak lehetővé tenni azt, hogy az életnek mindinkább felmerülő követelményeinek megfelelőhessenek, anélkül, hogy a legfontosabb életszükségletekből tulságos sokat elvonni kellene? E kérdés megoldására néhány többé-kevésbé gyakorlati javaslat történt, melyek közül néhányat mint „figyelemre méltó” elfogadtak. Általános érdeklődést keltett azonban Engelhardt vasuti tisztviselőnek következő előadása: „E kérdés, melyről itt tanácskozunk már rég óta foglalkoztatott. Több ízben gondolkoztam ennek megoldása fölött és szerény háztartásomnak csekély költségeloirányzatában gyakran tettem törléseket, csak egy tételt nem mertem bántani, habár az a jövedelmemnek nem csekély részét vette igénybe. Ez a „mosás” tétel, mert nöm különös büszkeségét leli fehérmű-szerényében; de magam is szivesen lemondok egyröl-másról, de fehérműnkünknél mitsem szeretnék maguktól megtagadni. Egy szerencsés véletlen végre megmutatta az utat, hogy miként lehet e tételnél tetemes megtakarítást eszközölni anélkül, hogy kedvencz gyengességünkből engedni kellene. Sőt mondhatom, hogy azt most még nagyobb mértékben elégíthetjük ki és a mellett tetemes összeget takarítunk meg, melyet más ezérra fordíthatunk. Mintegy 2 évvel eelőtt egy barátomat látogattam meg, mely alkalommal nejt egy egyszerű és esinos kiállítású géppel való foglalkozás közben találtam. Kérdésemre, de a gépen alkalmazott táblácska által is megtudtam, hogy az egy Herzog Sándor hazánkfianál Bécsben Graben Bräuerstrasse 6. sz. alatti raktárából való mosó- és facsaró-gép (Strakosch és Boner szabadalma). E gépek a korábban felölt a lapokban olvott nyilatkozatok által már régen felkeltették érdeklődésemet, de mindig kételkedtem, hogy egy gép képes volna a mosás fárastól munkáját a fehérmű rongálása nélkül végezni. De barátom neje annyira dicsérte a gépet, és mivel magam is meggyőződtem a gépnek valóban kitűnő munkájáról, tudva tovább, hogy barátom neje fölötté takarékos és praktikus asszony, azonnal elhatároztam egy ily gép beszerzését. E célból érintkezésbe léptem az előbb említett cézeggel, mely a legnagyobb előzékenységgel azonnal beküldte képes árjegyzékét. Nagyon kellemetesen érintett a cég ama kijelentése, mely szerint tisztviselők, tanítók, katonaság, csapattestek, intézetek, kórházak stb. számára a gépeket fölötté előnyös részletfizetésre is szállítja ugyanoly árban, mint készpénzfizetésnél, ez a ream nézve fölötté kellemes előny egy teljes készletnek azonnali megrendeésére indított, mely egy mosó-, egy facsaró- és egy mangorló gépből állott. Meg kell vallanom, hogy ily hasznos tárgyat még soha sem szereztem be ily könnyűséggel, mert a megtakarítás, melyet melyet nöm e gépek által elért, oly nagy volt, hogy az teljesen elég volt a Herzoggal kikötött havi részletek pontos törlesztésére. E mellett sokkal szebb és kifogástalanabb fehérműnk van mint azelőtt, mikor minden a mosónő szeszélyétől és szorgalmától függött. A fehérmű kimélve van és nőmnek az az előnye, hogy

nincs szükség sem mosókonyhára, sem mosónőre, mert a műhez az előtt egész nap és két ember kellett, azt most egy leány e gépekkel rövid 2—3 óra alatt könnyen elvégzi és pedig akár a konyhában vagy az előszobában is, mert e gépeknél a kellemetlen gőz stb. ki van zárva és a mosás napja e gép által minden eddigi borzasztóságát elveszíti. Szóval e kifizető gép alkalmazása által a „mosás” tekintélyes kiadásai tételénél nagy megtakarítást értek el, melyet más czélra használhatok fel. Örömmel ragadtam meg már gyakran az alkalmat e kifizető gép beszerzését barátainknak ajánlani, kik mindannyian hasonló előnyös eredményt értek el általa. Ma is szívesen ragadtam meg az alkalmat, hogy tisztelt kollégáimnak e kifizető háztartási gépek beszerzését ajánljam és azt hiszem, hogy azoknak általános alkalmazása nagyban hozzá fog járulni az általunk ma tárgyalt kérdés megoldásához. Elénk taps és elismerés jutalmazta a szótól érdekes előadásait és is miután a gyűlés köszönetet mondott az előadónak elhatározta e közérdekű javaslat közzétételét. Még csak azt tartjuk szükségesnek teledíteni, hogy Herceg magyar áll. polgár mosógépei és hogy meidlingi kályhagyáranak gyártmányai számára Budapestben is, Erzsébetkörtút 56. sz. alatt, mintaraktárt nyitott.

CSARNOK.

Judith.

(Ballada prózában).

Az est leszállt: a ház apraja, nagyja a nyugalomnak álmát alussza. Az ég szép, fényes, csillagos. Szép Judith el-eljár a lombos kerti akácfa felé, s szorult szívvel kérdi jósló levelétől: Szeret-e? nem-e? Szeret-e? nem-e? — Így folytatja, s az utolsó istenadta leveleske azt mondja: szeret! Szép Judith boldog, szíve repes: esókkal halmazza el a leveleskét s keblére zárja, mint szerencsét hozó amulettet.

És ez estől, valahányszor lényegszik a fáradt nap és a mihelyt az estharang ünnepélyes kongása elhangzik: szép Judith kison az igazmondó akácfa terebélyes lombja alá. De nem kérdi már leveleskétől szeretik-e vajjon? nem-e? — Ottan várja és felel rája Büködi Józsi, a falu legszebb legénye.

Oly gyönyörű ezer csillagaival az ég, oly édes, oly illatos a lég, oly édes nekik ott ülni egymás mellett, hallgatni a bokor susogását, a bogárkak zümmögését. Ott ülnek soká . . . soká . . . megfellelkeznek mindenről . . . meg magukról, meg az egész világról . . . hisz nagyon szűk határok szabják meg a szerelem körét . . . !

Dühöng a szél, szilaj sivitással nyargalja át az elhagyott tájon, meg-megesördítve a koronájoktól megfosztottak égbemeredő galyait, miközben hordja dermesztő szárnyain a hópelyheket, tán takaról azoknak, kik fagytól aléltan örökre elszenderedtek . . .

A rémes sötét éjszakán, melyben versenyt sivit a zivatar az erdő vadaival, titkosan távozik az atyai házból Judith. Véték üzi a bűn örvényébe . . .

Areza sápadt, a félelemtől torzultak arcvonásai. Zilált hajával a szél üzi gonosz játékát. Szemeiben ördögös tüzelég — kísértetiesen ávozik, keblére zárva titkos szerelmének gyimolcsát s örülten fut vele az erdő felé. Vissza-visszatekintve, mindig gyorsabban halad előre. Senki sem vette észre távozását, . . . nem tudja senki, mit hordott szíve alatt.

Vad szenvedélyvel még egyszer magához szorítja a rongyfedte escesemőt . . . és aztán leteszi a puha hóra. — Ráborul szívzaggatoan sírva, tördelve kezét, esókjával halmazza el a fagyos ajkát — kitett gyermekének: könyveivel öntözi hideg tetemét. — Csak még egyszer nézz rám édes gyermekem! — Késő — az ártatlan kiszendvedett . . .

A könyörületes anyatermesztet puha hóból terít reá szendvedőt, mely alatt az ártatlan téreg örökre elaludt. Az ártatlanok angyalokká lesznek — ő az volt.

Mély gyászt ülnek Judith szülői házában. Szép Judithot siratják, kit reggel halva találtak a nagy akácfa alatt. Ott fekszik kiterítve négy gyalulatlan deszka között. Meghálnia kellett szegénynek, mert szeretett . . . Mert szerelmét többre becsülte életénél, becsületénél . . . Szerelmét tiltotta hite és ő megfellelkezett hitéről, magáról, meg az egész világról . . .

Csendes lett a hajlék; kivitték a tetemet az örök nyugvó helyre, hol már nem fáj semmi . . . Eltávozt az gyászoló sereg; a esendőt csak a vén Mózes, Judith atyjának fájdalmas sóhajtsái szakítják meg. — Gyermekét siratja, de nem zúgolódik; türi szomorú sorsát. — Hisz Isten akarta így! — Sajgó szívének édes vigasza a „viszontlátás.” — Imádkozunk az elhaltak lelki üdvéért, rebeggeti, s újra fájdalmasan sóhajt fel mi közben könnyei peregnék le szemeiből ézist szakálára.

Rémhír futja át a falut. Büködi Józsi át-lött szívvel találtak. A hány száj annyi okát adja e szörnyű találynak. Pedig azt az öreg Büködi és Mózesen kívül senki sen tudja.

Az öreg Mózes, midőn feltalálta kertjében a nagy akácfa tövében Büködi Józsi tetemét, mellette volt imádságos könyve, ennek táblájára pedig írva volt:

„Lelkem Judit lelke után kívánkozott. Napja volt ő életének, a nap letűnt, mit ér az élet ugy nekem. Boesássa meg édes apám tetemet. A jó Isten majd megengedi, hogy az égben egyesüljünk: itt a földön nem volt részünkre boldogság szánya.

Imádkozzanak értünk!”

Ferber Albert.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**

Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernát István.**

Nyilt tér*)

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a zenekedvelő n. é. közönséget, hogy jól szervezett zenekarommal hetenként kétszer, u. m. szerdán és szombaton este a piacon tizenöt fogok tartani, meg pedig fölváltva, azaz a piacon mind a négy oldalán, hogy azt minden polgár élvezhesse. E tizenöt fogok közül a legkedvesebb zenekarokat vettem föl és hetenként újakkal fogok kedveskedni. Jászani fogja zenekarom a következő darabokat: Legújabb indulók, továbbá a régi jobbkézből Bihari, Lavotta, Csernak, Boka Károly híres zenészek szerzeményei, s a legújabb népdalok, nagy operák u. m. Tell Vilmos, Troubadour, Semiramis, La Traviata, Portici néma, Tannhäuser, Ernani, Lohengrin négyes. Legújabb keringők, énekek.

A n. é. közönség becses pártfogását igyekezni fogok kérni, mert csak így lehet állandó jó zenekara városunknak, melynek én is idevaló lakosa és háztulajdonosa vagyok, s mint ilyen, nem hajtok másfelé költözni, habár haragosaim és irigyeim nagyon is óhajtják. Hogy pedig jobban tudok muzsikálni annál, ki nem ide való, arról nem tehetek. Teljes örömmel töreksem arra, hogy nemcsak játékkal, hanem tisztességes és szerény magaviselettel is méltó legyek a „jó magyar cigánymuzsikás” elnevezésre, és arra, hogy józan életi és előékeny népzenezenek ösmerjen a tisztelt zenepártoló közönség. Magamat zenekarommal együtt becses figyelmükbe tisztelettel ajánlom

Dankó Ernő, az első zenekar vezetője.

Magán-hirdetések.

Divatpódítás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy divatru üzletemet a tavaszi és nyári időszakra már teljesen berendeztem. Bevásárlásaimat elsőrendű czégeknek eszközölvén, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legújabb divat szerint készült túll-, szalma- és csipke-kalapokat, gyermek és felnőttek számára díszítve vagy díszítetlenül, főkötőket, modelleket, nagy választékban s jutalmas árakon becsajthatok tisztelt vevőim rendelkezésére.

Megrendeléseket pontosan és gyorsan teljesítek. Rimaszombat 1890. május hó.

2—3 **SCHVARCZ KAROLA.**

Lakásom: Deák Ferencz-utca 24. sz.

Bérbe adó

évi 80 frtért egy 12 lóra való istálló, szénás paddal és kocsiszínnel.

Értekezhetni alólirottal lakásán: Rózsa-utca 22. sz. Sándor Béla.

Fürdő-megnyitás.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy a várgedel gyógyító fürdő nyári időszakban május hó 4-én nyilt meg. E fürdő ajánlható különösen női betegségek s általában hűlés-okozta bajok orvoslására, sőt a kies vidékre, várhegyre való kirándulásra is. Teljes örömmel törekedtem arra, hogy t. e. vendégeim lehető kényelmet, olesó ékeztést és szórakozást találjanak a fürdő helyiségeiben. — A konyhában jó és izletes ételek készítésére keresztén szakácsnét tartok.

A vonat naponta háromszor közlekedik Rimaszombattal. Onnan s oda vissza reggel, délben s este felé érkezik s távozik.

A fürdőt, konyhát s magamat a n. é. fürdőző és kiránduló vendégek figyelmébe tisztelettel ajánlom.

Várgede, 1890. évi május hó 1-én.

3—3 **KLEIN SÁMUEL,**
fürdő-bérlő.

Eladó hintó.

Egy Budapesten készült, egészen jó karban lévő fedeles koci Rimaszombattal Kovacs József kocsigyártónál jutányos áron eladó.

Fürdőmegnyitás.

A csizi jód- és bróm-fürdő, daazára az új felfedezések folytán elkerülhetetlenné vált átalakításoknak és új építéseknek, melyek folyamatban vannak, megnyilik május 15-én.

Ez időtől egyelőre 4 fürdőszoba, 4 vendégszoba, az új ivócsarnok és jó vendéglői ellátás; május végétől pedig 2 márvány-, 8 horgany-kád, 9 vendégszoba áll a tisztelt közönség rendelkezésére a gyógytelepen.

E felett a helység földbirtokosainál és lakosainál mindenkor számos szoba kibérelhető. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

a fürdőigazgatóság.

Csiz, posta: Rimaszécs, vasuti állomás: Csiz.

Zongora.

Egy jó karban levő rövid zongora, jutányos áron eladó. — Hol? megtudható e lap kiadó-hivatalánál.

Hirdetmény.

1116. szám. — A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy id. **Gubeso János** s társai mint **Gubeso György örökösei** végrehajtónak **Czirbus (Benis) Pál** Hrussoi lakos végrehajtást szenvedő elleni 457 frt 27 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a kir. járásbíró) területén lévő Hrussoi községben fekvő a hrussói 76. sz. telekkönyvben foglalt **Czirbus Benis Pál** nevén álló A I. 1—14 t. sz. foglalt 70/1000. urb. telekre, és 37. számú házra az árverést 490 frtban ezennel megállapított kiküáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1890. évi június hó 10-ik napján délelőtt 10 órakor Hrussoi községbe a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át vagyis 49 frtöt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénzek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombattal, 1890. évi február hó 23-án. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hänrich, kir. trvszéki. bíró.

A csaknem huszezer kereskedésben árult és minden bogár ellen mint legjobbnak ismert szer a

ismét sokkal olcsóbb lett.

Az igazi üvegek ZACHERL J. nevével vannak ellátva és kaphatók 15 kr., 30 kr., 50 kr-ért s egy frtért.

Ez a kiválasztott különlegesség a lakásban, konyhában és vendéglőben, butorban és ruhában, is állós állatainkon, üvegházi és kerti növényeken levő minden bogarat hathatós erővel és gyorsasággal pusztít. A mit papírosban árulnak az épen nem „Zacherl különlegesség.”

Kapható a következő czégeknek:

Rimaszombattal: Tibély S. A., Hamaliár Károly gyógyszerész, Dickmann Armin és Stech Kálmánnál.

Dobsinán: Gömöri Sámuelnél. 4—12

Jolsván: Hoffman Miksánál.

Losoncson: Kierhner Danó, Kirner József, Szlávay Lajos, Zwidt J. V. és fia, Pokorny Lajos és Lutoeska Danónál.

Nagy-Róczen: Dedinszki J. és Nandrassy Gy.-nél.

Nyustyan: Groszberger Ignácnál.

Pelsüczön: Pártos Miksánál.

Putnokon: Fekete Nándor gyógyszerésznél.

Rozsnyón: Fábry Károly, dr. Pösch József gyógyszerész, Langhoffer F. és Suszter Józsefnél.

Tiszolcson: Böhm Józsefnél.

Tornallyán: Urszinyi S. gyógyszerésznél.

Hirdetmény.

958. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy id. **Gubeso János** s társai végrehajtónak néhai **Bugár János** végrehajtást szenvedő elleni 179 frt 13 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a Rimaszombati kir. törvényszék területén lévő **Derencsény** községben fekvő a derencsényi 103. számú telekkönyvben foglalt Bugár János nevén álló A I. 1—16 sor-szám alatti 1/16-od urbéri telekre 44. számú házra és urbéri erdő s legelő illetményre az árverést 671 frtban ezennel megállapított kiküáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi május hó 21-ik napján délelötti 10 órakor Derencsény községben a községi a bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a gmeállapított kiküáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át vagyis 67 frt 10 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1861. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelete 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénzek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombattal, 1890. évi febr. hó 18-ik napján. A Rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hänrich kir. tszéki. bíró.